

worden
toch het
dragen,
boud-
gerekend
behooren,
van het
bij dat
soldaten
wordt tot
en ze tot
hten van
ten spion
de soldij
e in wer-
leverbond
leverbond
e genade
szwaring
en spion,
ordt, veel
openlijke
egd heeft:
lijker zijn
en.

Jubileum
A. D. m.
centen-
andelaan
INEMA 347
V. S. A.
annen en
redikanten
EULEN als
getrokken

ar vooral
leelen over
laar toe.
MICHIGAN,
ij zich ge-
ware strijd
vooral in

eskinderen
zwezen zij
veel offers
vallen van
vallen van
vallen van
vallen van

is de oude
528 hadden
YORK, ge-
erk gecon-
ollandsche
eue was
Kerk het
BIAM der

ke Kerken-
roepen van
was gerocht

met name
gedrongen
tot en dus
atistischen
unnen be-
toch niet
meerd te
vereeniging

in bedoeld,
de nog zoo
ch in het
den.

roken.
ge noemt,
1857 was,
tedag der
in Noord-
it verschil-

he verkle-
rk, dan de

Nederland
: zich hier
de DUTCH
BISTELIJKE
staat onze
ngen haare
odes is ons

an ook in
hartelijke
gelezen.

de stam-
een deel
in bovenal

belangrijk
ten onzent

ke hoofd-
geerde
op onze
senteerde,
reelziedige
d leerde
in instruct-
in haar

e Duitche

Kerken"?
AMERICAN

over de
APIDS, Se-
soren en
aanwist,
tgebouw.
ev. Kerk
Heiden-
Wachter,
De Gere-
Einde-
pen.
(met zijn
n Neder-
weljk on-
AMERIKOE

Kerk in AMERIKA met haar 170 kerken, die
saam zes-en-zestig duizend leden tellen en waarin
thans 115 predikanten dienen, als een wel be-
trekkelijk kleine, maar toch zeer bloeiende, en wat
meer zegt, naar gereformeerde norm, zuivere
Kerk kennen.

Met begripvolle belangstelling sloeg ik op wat
het GEDENKBOK over het Hooger Onderwijs der
Theologische School vermeldt. Men leest daar niet
onbelangrijke particularia in als, o.a. dat Dr. A.
RUMMELKAMP Jr., predikant te GRONINGEN, in
1883, later PROF. D. K. WIELENGA van KAMPEN
en nog later DR. WIELENGA te ARNHEM als
hoogleraar werden begerd. Maar ook leest men
er belangrijkere dingen in dan deze. Zoo b.v.
dat de kwestie over supra- en infra-lapsarisme,
toen Dr. Vos, een voorstander van het supra-
lapsarisme, er de Dogmatiek onderwees, „eenige
wijfing veroorzaakte“, dat in 1905 de School
een storm periode had en wel veroorzaakt door
de vraag: heeft de Kerk al of niet het hoogste
gezag over de Theol. School en dus over de
Theol. wetenschap, die daar zal worden onder-
wezen; en ook, dat PROF. TEN HOOFF toen
aan het Curatorium de volgende vraag stelde:
„Mag ik in mijn onderwijs uitgaan van het
beginsel, dat God is het object der Theologie,
en dat het begrip Theologie dus niet moet
afgeleid worden uit het begrip, of het object
der wetenschap in het algemeen, en de Theologie
niet onderscheidt is aan, maar koning is van
de wetenschappen?“

Metterdaad, dat GEDENKBOK is niet alleen
een bijdrage voor de kennis der Amerikaanse
Kerkgeschiedenis, maar ook voor de kennis van
het Gereformeerde leven dat, hoe ook
onderscheiden door tijd en plaats, altijd en
overal hetzelfde is.

Uit de Pers.

Het slot van het artikel, dat Mej. H. S. S.
Kuyper in *Ons Tijdschrift* schreef over Amerika's
Kerkelijk leven, laten we thans volgen:

De verschillen tusschen de onderscheidene ker-
ken — in ons land dikwijls het éénige, waar men
niet gevoeld — worden in Amerika weinig of
niet gevoeld. De kerk mist de diepte als het
gansche leven. Want het leven in kleine, elkander
niet kennende, soms zelfs schuwende en minach-
tende christelijke kringen, zoals dat bijv. ons
land toont, komt niet alleen voort uit bekrompen-
heid en eigenzinnigheid, zoals een oppervlakkig
oordeel meent, maar is evenzeer te verklaren uit
den ernst van ons Hollandsche karakter en uit
ons historie. Zoo is de, in onzen tijd met zijn
geheel veranderde constellatie in de wereld der
geesten, in hare heftigheid ongemotiveerde antipa-
thie tegen Rome, die sommigen Hollanders nog
altijd in 't bloed zit, alleen historisch te begrijpen.
Maar niet minder uit onze neiging, om ons gedurig
van alles rekenschap te geven. Wij denken veel
na, alken en wegen, en zeggen met een voor
onsen volksaard karakteristiek sprekenwoord, dat
goed overleg 't halve werk is. Beginselen gaan ons
ter harte, wij oordeelen een kerk in de eerste
plaats naar hare belijdenis. In Amerika staat de
praktijk des levens op den voorgrond, en wordt
een kerk vooral beoordeeld naar haar arbeid op
christelijk gebied. Bij ons is de groote vraag: wat
denkt gij? — in Amerika: wat doet gij? — op de
belen gevolgd door: hoe doet gij 't?

De namen der verschillende kerken in Amerika
hebben dan ook niet veel meer beteekenis dan die
welke wij aan straten of gerechten geven. De leden
en predikanten der kerken gaan op de meest
vriendschappelijke wijze met elkaar om. Men legt
vooral den nadruk op het *gemeenschappelijke* in
de belijdenis. Het overige, zeggen ze, is immers
maar bijzaak?

Dit toont oppervlakkigheid. Natuurlijk. Het ge-
hele christelijke leven is er oppervlakkig, en
daardoor gemakkelijk voortdurend op gladde
baan. Men neemt het bijv. zoo nauw niet met de
autoriteit der Schrift, noch met allerlei dogmatische
kwesties, die bij ons dikwijls den bodem vaneen-
ruten. De hooge waarde der dogmatiek als vaste
rots in den maastroom der tijden, wordt in
Amerika doorgaans onderschat. De prediken zijn
dan ook vooral ethisch en praktisch, slechts bij
hoort zijn, krachtig, frisch en met geestdrift *wo-*
den uitgesproken, roodt de menschen uitstekend
luisteren. Zelden of ooit heb ik iemand zien sla-
pen. De Hollandsche behoefte om begrippen te
preciezeren en beginselen uit te pluizen, kent men
in Amerika niet. Men geeft *smooie gedachten* en
sauutte werken (soms wèlkelijk mooi en zèer
nuttig) vooral zulke, die niet te veel van het ges-
teijk digeste-vermogen der toehoorders zullen
vergen.

Men begrijpt het gevaarlijke van de opvatting
de Schrift heeft duizelingwekkende diepten en
ontzaglijke hoogten, en het is zware arbeid, waartoe
slechts enkelen bekwaam zijn, er deze verborgen
schatten uit te voorschijn te halen.

Na kan men tegenover de Schrift tweeërlei stand-
punt inneemen. Of zich buigen en zeggen: ik weet
niets, maar ik geloof, wat God mij geopenbaard
heeft, en dan de worsteling aanvaarden, om het
geopenbaarde te verstaan en in harmonie te bren-
gen met eigen leven en het leven buiten ons. Of
zeggen: ik neem uit de Schrift wat ik mooi vind
en begrijpen kan.

Kiest men het laatste, dan is hiervan tweeërlei
het gevolg. Ten eerste, dat men een veel gemak-
kelijker standpunt inneemt. Of eigenlijk kan men
hier niet van een standpunt spreken. Het is het
zetten van den voet op een hellend vlak, waarop
men niet dan met uiterste krachtsinspanning boven-
aan staande blijft. Wie tot die krachtsinspanning
niet in staat is, glijdt, zonder het te willen of te
merken, al verder naar beneden. Een tweede gevolg
is, dat men zich min of meer de gelijke voelt van
ten ander, die een andere keuze uit de Schrift
doet, en dus *verdraagzaam* is jegens verder afge-
gleden, tot de moderneren incluis.

Deze geest is bezig het Amerikaanse christe-
lijke leven te doordringen, en men begrijpt dat
de praedispotie hiertoe zoo gunstig mogelijk aan-
wezig is. Weinig zich bekommeren om details van
belijdenis, ook niet in anderen, een op den voor-
grond stellen van den persoonlijke band aan
Christus en het volbrengen van veel christelijke
werkzaamheden, — recht tot vereenigen, verbroe-
deren, tot een leven *en groot*, waar vriendelijkheid
in den omgang, een streven om 't elkaar aan-
ge-nam te maken den toon aangeven.

Hierbij komt, dat in de wereld der gedachte
daar, waar beginselen en levensopvattingen opkomen
en vaste vormen aannemen, Amerika Europa volgt.
Gewend op dat diepere gebied des levens Europa's
mindere te zijn, laat het zich gaarne en gewillig
in dit opzicht door Europa den weg voorschrijven.

Wie geen vreemdeling is in de geschiedenis van
Europa's christelijk leven in de laatste halve eeuw,
— den tijd van 't christendom boven geloofs-
verleidenheid — begrijpt welke geest, — die nu reeds
in Europa weinig meer meetelt en zich of opge-
heven heeft tot beallister belijdenis of verloop is
in drierster negatie, — hier in Amerika nagist.

Niet milke groote verschillen tusschen de kerken
onderling — maar ook niet zulk een afstand tus-
schen kerk en wereld. Het kerkelijk leven staat
in Amerika in goede reuke. Het neemt een plaats
in vóór aan op de markt des publieken levens. *1)*

1) Typisch leek mij in dit opzicht een kerk in
New-York in een der voornaamste buurten. Op
den gevel prijkte in reuzenletters: *Wij prediken
Christus en den gekruist.*

De plannen en daden van kerken en christelijke
vereeningingen worden in de neutrale bladen bespro-
ken en meestal met groote waardeering vermeld.
Zelfs van de voornaamste prediken, die Zondags
gehouden zijn, vindt ge Maandagmorgen een uit-
treksel in de locale bladen, die overigens verre van
christelijk 't zijn.

Een predikant is een man van aanzien en invloed,
de beste standen zijn in de predikantenwereld ver-
tegenwoordigd. Er is niet die vijandschap, die
openlijke afkeer als bij ons. De geheele maats-
chappij ligt er, min of meer, onder christelijk
beslag. De christennaam is in eere. En men schaamt
zich dan ook niet, voor zijn belijdenis — die ge-
woonlijk kort van inhoud is! — uit te komen.

Zoo zien wij het kerkelijk leven in de Nieuwe
Wereld zich geheel anders openbaren dan in de
Oude.

Bij ons scherpe tegenstelling tusschen kerk en
werld, tusschen de kerken onderling, — dikwijls
scherper dan nuttig of noodig is. In Amerika een
geest van gelijkheid, van verbroedering, die niet
zelden in verlaten der grenzen ontarda. Bij
ons een zoodanig op den voorgrond plaatsen van
dogmatiek en belijdenis, dat het leven, dat *mèr*
als in het intellect en gedachte allèén, dikwijls niet
genoegzaam tot zijn recht komt. 't Primaat van 't
intellect wil niet zeggen, dat, wat in de tweede en
derde plaats komt, *quantité n'égale pas* zou zijn.
Wie zien wil, wat er van deze *quantité* te maken
is, kan in Amerika te recht. Maar Amerika's fout
is, dat het dogmatiek en belijdenis ontrooft heeft,
en in meer dan één kerk den schepter heeft gelegd
in handen, die tot dienen en niet tot heerschen
geroepen zijn. Want het is in de kerk, evenmin
als in het leven, een quaestie van het een of het
ander, — maar een quaestie van de juiste ver-
houding, waarin het een tót het ander staat. Het
eerste, wat het eerste moet zijn: het tweede, wat
het tweede moet zijn. Ieder op hun plaats, maar
ook ieder in hun volheid.

Zullen wij allèén veroordeelen? Wij, die Ame-
rika's meederen zijn in het handhaven van belij-
denis en beginselen, zullen wij er geen oog voor
hebben, dat Amerika ons vooruit is waar het
aankomt, op het in overeenstemming brengen van
de praktijk en de vormen van het kerkelijk leven
met de eischen van onzen tijd? Wij, die in dit
opzicht nog zoo dikwijls ons gedragen, alsof de
ontwikkeling van het leven eeuwig ceuwen had
ailegstaan?

Doch waar zal ooit op aarde, ook in de Kerk
van Christus, het volmaakte gevonden worden?
Wij kennen en werken allen ten deele, tot de
volheid der tijden zal zijn ingegaan. Eerst dan zal
de Gemeente zijn een bruid zonder vlek of rimpel.

Critiek op het kerkelijk leven en in ons land
en in Amerika ontbreekt in dit artikel zeker
niet. Maar die critiek gaat toch tegelijk met
een waardeering van het goede gepaard en
zal daarom niet kwetsen, maar tot verbetering
strekken kunnen.

Officiële Berichten.

Prov. Synode van Overijssel.

Wegens de verkiezingen in Overijssel moet de
datum der vergadering van de Prov. Synode
der Geref. Kerken in Overijssel, te Hardenberg
te houden, verzet worden van 12 op 20 Juni 1907.

Namens de roepende Kerk van Hardenberg:
C. C. SCHOT *Ca. praeses*.
H. WATERINK, *scriba*.

Hardenberg, 27 Mei 1907.

Prov. Synode van Drente.

De Prov. Synode der Geref. Kerken van
Drente zal D.V. gehouden worden te Hooogeveen
niet 11 Juni, maar Woensdag 12 Juni a.s.

Namens de roepende Kerk van Hooogeveen:
Ds. T. OKKEMA, *praeses*.
J. EIKELBOOM, *scriba*.

Voorbarig bericht.

In tal van kerkelijke bladen heeft het bericht
een plaats gevonden, dat Da. Taal van Krampen
a/d Lek een roeping naar de Hollandsche Geref.
Kerk te Buenos Aires had aangenomen. Zelfs
werd medegedeeld, dat hij met Juni derwaarts
 zou vertrekken. Feit is, dat Deputaten voor de
correspondentie met buitenlandse kerken wel
met de broeders te Buenos Aires in corres-
pondentie zijn; dat deze sterk verlangen een
leernaar uit Nederland tot hen te zien komen;
dat ook gecorrespondeerd werd met Da. Taal
over deze zaak; dat er echter nog geen
genoegzame inlichtingen bekomen zijn, die een
definitieve beslissing mogelijk maken.

Namens Deputaten:
J. S. VAN DER LINDEN.
Den Haag, 27 Mei 1907.

Kort verslag van de vergadering der
Classis Schiedam gehouden te
Vlaardingen 21 Mei 1907.

1. De vergadering werd door Ds. Berends,
voorzitter van den Kerkeraad der roepende kerk
van Maasland, met gebed geopend na het zin-
gen van Ps. 25: 1 en het lezen van Ef. 4: 1-6.
De presentie lijst werd geteekend.
2. De Bn. Koster en Vonk werden aange-
wezen om de credentie brieven na te zien. Alle
kerken waren vertegenwoordigd.
3. De acta der vorige vergadering werden
gelezen en goedgekeurd.
4. Ingekomen stukken uit de Classis Har-
dewijk en de Classis Dokkum werden voor
kennisgeving aangenomen.
5. Ds. Snyter rapporteert aangaande de
verdedeling der vakken voor Examina, en tevens
betreffende den tijd daarvoor beschikbaar. Vol-
gens deze regeling wordt het werk als volgt
verdeeld: Exegese O.T.: Ds. Jonkers pr., Da.
Berends rec. Exegese N.T.: Da. Goris pr.,
Da. Snyter sec. Leerstelt. godgeleerdheid:
Ds. Greydanus pr., Ds. Goslinga sec. Inhoud
der H. S.: Da. Koster pr., Da. Drost sec. Kerk-
geschiedenis: Ds. Meijnen pr., Da. Vonk sec.
Zedekunde: Da. Loois pr., Da. v. Haerlingen
sec. Praktische vakken: Da. Goslinga pr.,
Da. Sieders sec. Kerkrecht: Ds. Berends pr.,
Da. Goris sec. Symbool: Da. Sieders pr.,
Da. Loois sec.
6. Het voorstel Douma zal in de eerstvol-
gende vergadering behandeld worden. De roe-
pende kerk zal het voorstel in zijn geheel op
het agendum plaatsen.
7. Het voorstel der Commissie tot regeling
van het percentage wordt voor één jaar aan-
vaard. Kerkvisitatoren zullen op de draagkracht
der kerken acht geven, om desmoeds later ver-
anderingen te maken.
8. Tot afgevaardigden naar de Part. Synode
worden benoemd, van de predikanten Da. Gos-
linga en Ds. Berends primi, en tot hunne re-
spectieve secundi Ds. Sieders en Da. Vonk; van
de ouderlingen de Bn. De Boer en Vermeulen
primi, en tot respectieve secundi de Bn. v. d.
Ende en Schippers.
9. Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. viel
niets bijzonders op te merken.

10. De Bn. Jonkers en Goris werden als
deputaten voor vacaturebeurten gecontinueerd.
Voor het volgend kwartaal is de regeling aldus:
Hoogvliet, Juni, Ds. Snyter; Juli, Ds. Berends;
Aug., Ds. Goris.
11. De Huishoudelijke regeling voor de Classis
Schiedam, en het reglement voor de visitatie
van de Gereformeerde kerken in de Classis
Schiedam werden behoudens enkele wijzigingen
aangenomen, zoals de Commissie van revisie
had voorgesteld.
12. Voortaan zullen de vergaderingen der
Classis gehouden worden te Vlaardingen; aan-
vang om 10 uur. Maassalus A zal de eerstvol-
gende vergadering aantoepen tegen 27 Augustus.
13. Nadat nog de af. scriba voorlezing had
gedaan van de korte notulen, is de vergadering
met dankzegging gesloten door Ds. Meijnen.

Uit naam der Classis
J. v. HAERINGEN Kz., *adj. scriba*.

Britenland.

Duitschland. De Gemeenschapsbe-
weging in Hannover.

Het blijkt dat men in Duitschland van de
„Gemeinschaften“ steeds meer heil verwacht.
Men wil van kerkelijke zijde die „Gemeinschaften“
of gezelschappen kerkelijk maken of op
kerkelijke leest schoeien, door de predikanten
als leiders te laten optreden. Of daarmee die
gezelschappen „kerkelijk“ worden, is volgens ons
nog de vraag.

Uit Hannover schrijft een predikant: Nergens
in Duitschland, Wurtemberg wellicht uitgezon-
derd, is de bodem voor de gezelschappen zoo
beaard als in Hannover. Wij hebben in de
kringen van de vrienden der Hermannsburger
zending voorbeelden van een eenvoudige kerke-
lijke en ernstige organisatie van gezelschappen.
Wij hebben onder ons volk nog geen wantrou-
wen tegen de kerk en tegen de predikanten,
dat elders den arbeid zoo zwaar maakt. Terwijl
de ambtsbroeders in het Westen en het Oosten
de klacht laten hooren, dat ieder ander eer
dan de predikant bij geloovige kringen ingang
vindt, zoo is het bij ons juist omgekeerd. Als
predikant voor zeelieden heb ik het wel onder-
vonden, dat als ik de menschen op de schepen
uitnooide om de door mij geleide Godsdienst-
oefeningen bij te wonen, men mij vroeg: „Zijt
gij een geordend predikant? Hebt gij ook ge-
studeerd?“ en als ik die vragen toestemmend
beantwoordde, kreeg ik ten antwoord: „Dan
komen wij ook.“ En hier in Hannover heeft
het 't bezoek der vergaderingen in de „Gemein-
schaft“ der landkerk zeer bevorderd, dat wij
predikanten aldaar een winter lang de Bijbel
oefeningen hielden. Zoo ontwikkelt zich de
beweging der „Gemeinschaften“ bij ons niet op
een wijze, die de vrees rechtvaardigt dat er een
element van ontbinding daarin gevonden wordt.
Den linkervleugel vormt in zekeren zin het
„Osterwalder comité“, dat zich bij de organi-
satie Gnadau aangesloten heeft, en de rechter-
vleugel is „het Hannoverse comité“ voor
kerkelijke Evangelisatie en het onderhouden
van „Gemeinschaften“, hetwelk hen, die door
de voordrachten van den predikant Keller ge-
wonnen zijn, in bijbelkransen vereenigt. Wij
hebben in dien kring nu een jaar lang gearbeid.
Een geheele reeks bijbelkransen is in de stad
Hannover gevormd. Deze bijbelkransen hebben
een zeer onderscheiden vorm gekregen, naar
het karakter van den heer des huizes of de
leidvrouw of der gezinnen, welke deze in hun
huis tot gemeenschappelijke overdenking van
Gods Woord uitnooigen. Sommigen hebben
na korten tijd den predikant der gemeente ver-
zocht de leiding van den kranz op zich te nemen,
daar er onder de leden niemand te vinden was
die genoeg tehuis was in Gods Woord om op-
wekkend en leidend te kunnen optreden. Andere
blijven geheel zelfstandig; sommigen hebben
een klein gezelschap tot onderlinge stichting,
terwijl het in andere tot levendige debatten over
de leer en inleiding des bijbels en tot een
ijverig onderzoeken van nieuwe Theologische
werken komt. Op elken tweeden Zondag van
de maand komen al de leden der verschillende
kransen in het „Evangelische Vereinshaus“ samen,
om een voordracht over een stuk van de
Christelijke geloofleer of een inleiding over een
gedeelte des Bijbels te hooren en daarover een
gedachten te wisselen. Met het zich uitspreken
gaat het slechts langzaam vooruit. Wij Neder-
saksers zijn stijf en langzaam van aard.

Gisteren leidde de heer Kohn een bijbelbe-
spreking over Phil. 11 in. Alles te samen is
een bescheiden maar verblijvend begin van
kerkelijke „Gemeinschaftspflege“, waarvan wij
den wadom van God bidden.

Tot dusver de predikant. Wij kunnen er uit
zien, hoe er in Duitschland gearbeid wordt om
het volk, trots het woelen en werken van het
ongeloof, bij de waarheid te houden. De weg
dien men daartoe bewandelt, zou de onse niet
zijn, maar toch kunnen wij er ons in verblijden,
dat er zooveel gearbeid wordt om het Konink-
rijk Gods uit te breiden.

België. Uit de Belgische Zending- kerk.

De Belgische Zendingkerk omvat blijkens
hare laatste opgaven 41 gemeenten en evange-
listieposten met 63 filialen, 6738 volwassen
gemeenteleden en 3494 kinderen, 93 zondag-
scholen, 71 kerken en gehuurde lokalen, 37
predikanten, 3 evangelisten en 16 bijbelcolpo-
rten. In het laatste jaar hadden 235 doopsbe-
dieningen plaats. Een tekort van 84,000 francs
is door vrienden der kerk gedeekt. De Belgische
zendingkerk heeft ook krachtig den strijd aan-
gebonden tegen het alcoholisme. Dat dit niet
overbodig heeten mag, blijkt wel uit het feit,
dat in België op de zeven huizen één huis te
vinden is, waarin drank verkocht wordt en er
dagelijks een half miljoen liter alcoholische
drank gebruikt wordt.

Het doet ons leed dat de Belgische zending-
kerk niet de belijdenis aanvaard heeft van de
Gereformeerde kerken, die in dit land eenmaal
zoo bloeiden. Hoe heerlijk zou het zijn, indien
de Gereformeerde kerken van België met de
Belgische zendingkerk kon smeltten, na-
dat deze laatste in de belijdenis, en de kerken-
ordering der vaders weder hadden aanvaard!

Zwitserland. Scheiding van Kerk en staat in Genève.

In Genève is de quaestie van scheiding van
kerk en staat aan de orde. De zaak staat daar
omgeveer als in Basel, insover ook in Genève
vele Roomschegezinden klagen over de onbillijk-
heid, welke daarin bestaat dat hunne kerk geen
ondersteuning van den staat ontvangt, terwijl
zij toch zoo goed als de leden van de staats-
kerk belasting betalen. Daarom is het te be-
grijpen, dat er sommigen aan denken, aan

alle kerken staatsubsidie te geven. De hoog-
leeraar Andrien Navill heeft reeds vroeger een
dergelijk advies gegeven. Nu een voorstel tot
scheiding van kerk en staat bij den Grooten
Raad aanhangig is, komt hij hetzelfde met
eenige wijziging voorstellen. In zijn nieuwe
brochure getiteld: „La transformation du bud-
get des cultes“, 1907, verlangt hij dat de staat
alle groepen geloovigen, die onler het volk het
hoogere leven willen aankweeken, Protestanten,
Roomschen, verders van de rede of der
menschheid, zal subsidiëren.

Alleen zulke gemeenschappen wil hij niet van
het staatsgeld laten genieten, die in strijd zijn
met de zeden of die in tegenspraak zijn met
de grondwetten van den staat, of die als zoon-
digen aan den politieke strijd deelnemen. Hij
verwacht dat het wetsvoorstel van Faiz, dat
scheiding van kerk en staat op het oog heeft,
door het volk zal verworpen worden en dat
aldus nog een tijdlang de status quo zal be-
houden blijven. Maar de ontwikkeling der be-
ginselen gaat steeds voort en dan zal met der
daad het vraagstuk opgelost moeten worden.

Italië. Twee groote verliezen voor de kerk der Waldenzen.

In de laatste maanden verloor de kerk der
Waldenzen twee van hare eerste mannen. Een
van hare „Vaders“ was Dr. Paolo Gaymonat,
een man die eenvoudige kinderlijk geloof aan
degelijke geleerdheid paarde. Hij werd op
Kerstmis 1827 in het dorp Villar, gelegen in
het dal van Piémont, een uur van het beroemde
Torre Pellice, het Genève van Piémont, geboren.
Met een gulden in den zak toog hij over de
bergen naar Genève om aldaar in de God-
geleerdheid te studeren, waarbij hem de hoog-
leeraar Merle d'Aubigné de behulpzame hand
bood. In Berlijn zat hij aan de voeten van
Neander en Fichte. In Italië was hij vooral met
veel zegen werkzaam te Florence.

De kerk der Waldenzen leed een niet minder
aauar verlies door het sterven van Dr. Matheo
Prochet, die jarenlang leider van den Evan-
gelisatie-arbeid der Waldenische kerk was.
Zijn verdiensten werden door Koning Humbert I
erkend, men werd het ridderkruis van de Kroon-
orde van Italië en dat van de orde van Mauri-
cius en Laazus verleend, terwijl de Universiteit
van St. Andrews hem den titel van doctor in
de Godgeleerdheid *honoris causa* verleende.
Men wil nu een school ter opleiding van Evan-
gelisten onderwijzers ter eere van zijn nagedach-
tenis stichten. Als deze school mag verrijzen, is
daardoor een van de lang gekoesterde wenschen
van den overledene vervuld.

Gemengd Nieuws.

Vereeniging van Methodistische Kerken in
Engeland. Het blijkt dat de zware strijd dien de
Kerk des Heeren in deze dagen te strijden heeft,
tot nauwere aansluiting van belijdenis van den
Christus drijft. Ook in Engeland merken wij dit
op. Er werd onlangs in het Parlement een „Bill“
aangenomen waardoor de samensmelting van de
„United Methodist Free Church“ en de „Methodist
New Connection“ en de „Bible Christians“ een ook
door de overheid erkend veldtocht werd. De
vereenigde kerk noemt zich nu „The United Me-
thodist Church“ en omvat bijna 200,000 leden.

In de voorjaarsvergadering van de Congrega-
tionalisten voerde ook de bekende Dr. Guinness Rogers
het woord. Toen deze uitsprak dat hij er nooit
aan getwijfeld had, dat de Unie der Congregational-
isten zou getrouw zijn aan het eenvoudige Evangelie
van Jesus Christus, werden deze woorden betee-
kenisvol toegejuicht. Als men weet dat de kampe-
ren voor het modernisme, de predikant Campbell, een
congregationalistisch predikant is die een der
voornaamste kerken der Londonsche Congregational-
isten dient, dan heeft die toejuiching wel iets
te seggen. Doch het komt ons voor dat de verga-
dering in de gelegenheid moest gesteld, om zich
nog op duidelijker manier uit te spreken.

Wij lezen in *De Wachter*:
„Het Scharlaken. Een Engelsch chemicus zeide
eens tot zijne hoorders, bij gelegenheid dat hij
een verhandeling hield over het vervaardigen
van papier: de ijzerachtige kleuren geven ons
altijd eenige moeite, maar wat de scharlakenkleur
betreft, is het onmogelijk de kleur te vernietigen.“
Gij ziet, zeide hij, dat vod, dat ik als het ware
met mijne oplossing doorweek heb, het is wel
iets verbleekt, maar toch nog zeer rood gebleven,
en zoo ik het langer in mijn ontbindend vooch-
teli, om de kleur geheel te doen verdwijnen, zouden
de draden en vezels zoodanig vertieren, dat de
overblijfselen voor ons fabrikant ondienstig moeten
worden.

Wat zullen wij dan met de scharlakenkleuren
aanvangen? Zij zijn enkel te gebruiken tot de ver-
vaardiging van het roode vloeipapier; en soo gij
wellicht niet hebt begrepen, waarom men dat
papier een roodachtige kleur gaf, zoo kunt gij er
nu de oorzaak van weten.“

Een der hoorders van bovenstaande uitlegging
verklaarde later, dat hij dien nacht den slaap niet
kon vatten van opgetogenheid over een mede-
deeling, die hem zoo duidelijk deed begrijpen de
grootte rijkdommen der genade en de onschatbare
waarde van het dierbaar bloed van onzen Heere
Jesus Christus.

De Heilige Geest toch heeft den profeet Jesaja
ingegeven niet om te schrijven: al waren uwe
zonden blauw als het hemelgewelf, of groen als 't
blad van den Olijfbom, of zwart als de nacht,
maar wel degelijk: al waren uwe zonden als schar-
laken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren
zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte
wol; uit alle kleuren zijn de enige kleesende die
bij alle hulpmiddelen, zelfs der moderne wetenschap,
moet verklaard worden onuitwisbaar te wesen.“

De Luther-ijk behouden. De Luther-ijk te Wit- tenberg, die de plaats aanwist waar Luther op 10 December 1520 de tegen hem gerichte pauselijke bul verbrandde, was in den Kerstmis van 1904 door twee piekete onvelanten voor drie kwart ge- deelte doorgezaagd. Ondanks alle zorgen bevroren de randen van de wond, zoodat men den Luther- eik al verloren achtte. Maar met behulp van een houtvester heeft men den boom toch nog kunnen behouden. Onlangs is het laatste verband van den boom afgenomen, en toen bleek dat de wond geheel was.

WINKEL.

Voar Kinderen.

TWEE WERELDEN.

DE BESLISSING.

XXVII.

Eenige maanden had Rika thuis doorgebracht,
in de stille hoop nog eens weer te kunnen
terugkeeren tot haar vroegere bezigheden. Zij
voelde zich ook tamelijk wel, en zag er zelfs
schr goed uit. Zij hoopte nu maar op een brief
uit de stad, door welken zij zou worden aange-
moedigd haar vroegere taak weer op te vatten.

Doch er gingen weken voorbij en die brief
kwam niet. Op 't laatst besloot zij zelf maar
eens aan den directeur te schrijven, om te
vragen hoe hij er over dacht.

Het antwoord bleef vrij lang uit. Eindelijk
kwam het.

De directeur schreef haar, dat hij de zaak
heel ernstig had overwogen, maar er moeilijk
in kon beslissen. Zij moest zelf eens beproeven
hoe het nu ging, of ze weer in staat was te
leeren en te studeren als vroeger, en dan
moest zij eens met den geleerden heer spreken,
die haar toen zij ziek was had behandeld.
Kwam alles goed uit, gelijk hij hoopte, dan
zou hij haar gaarne wederzien.

't Antwoord stelde het meisje wel wat te
leer. 't Was veel koeler dan zij verwacht had.
Toch volgde zij den gegeven raad op. De
boeken werden weer opgezocht, en met allen
ijver, misschien wel wat te veel, zette zij
zich nu aan de taak, die zij zich zelf opgaaf.

Een paar dagen ging alles goed. Doch den
derden stond zij op met hevige hoofdpijn, zoo
als zij in maanden niet had gehad. 't Zou
echter wel overgaan, dacht zij, en zette haar
werk voort. Nu, de hoofdpijn bedaarde ook wel,
dooch het leeren vlotte niet. Aan den avond
moest zij toch zelf met droefheid bekennen,
zij wenschte hadden, verdwenen was.

„Je moet je 't maar niet zoo erg aantrekken
Rika,“ zei vader, terwijl zij naar huis reden,
„moeder kan je in de huishouding best gebrui-
ken, en je bent dan ook voor altijd bij ons
thuis.“

Nu dat was zoo. Maar het meisje, dat juist
iets anders had gewild, voelde er zich niet door
bevreugd. Thuis gekomen wachtte haar een
zware taak. Zij moest nu den directeur der
school en ook mijnheer en mevrouw Brandwijk
schrijven, hoe de zaak stond. Dat kostte haar
veel moeite en tranen ook, maar eindelijk
kwamen toch de brieven gereed, en zond zij
hen weg.

Ditmaal behoefde zij niet lang op de ant-
woorden te wachten. De directeur schreef, dat
het hem ontzaglijk speet, en hij altijd met ge-
noegen aan haar denken zou. Doch nu het zoo
was, mocht hij er niet aan denken, haar tot
voortgaan aan te moedigen. Er bleef niets over
dan een andere taak op te vatten, waartoe
hij gaarne wou helpen als ze hem noodig mocht
hebben.

Mijnheer en mevrouw Brandwijk toonden
zich in hun schrijven even vriendelijk als altijd.
Dat Rika nu haar doel, en zij haar moesten
missen, vonden zij heel treurig. Ze hadden
altijd nog het beste er van gehoopt. Maar,
schreef mevrouw, als het Oppervezen de dingen
zoo bestuurt, moeten wij in Zijn wijsheid be-
rusten. Wij hebben onzen plicht gedaan en
moeten het verder overgeven. We zullen u niet
vergeten en blijven uw vrienden en hopen, dat
ge ons van tijd tot tijd nu ook eens komt
opzoeken.

Toen Rika dat alles gelezen had, ging zij
naar haar kamertje, samelde boeken en papieren
bijeën, deed er de twee laatste brieven bij, en
maakte alles saam tot een groot pak. Daar
boven op schreef zij met groote letters: *Einde
van het transcript*, en legde het toen onder in
haar kast. Daarop zette zij zich aan de tafel
en keek droevig en strak door het venster,
naar de groene wei en de begroesde heuvelen
dat zij dien dag genoegzaam niets had uitge-
voerd. Den volgenden dag was het niet beter,
en na een week 't roest zij wel tot het besluit
komen, dat voorreest nog niet te denken was aan
uitgaan.